

Universal Declaration of Human Rights - Komi-Permyak

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Морт правоэзлӧн быдӧс мирись ӧтласа декларация

Примитӧм и паськыта юӧртӧм Генеральнӧй Ассамблеялӧн 217 А (111) резолюцияӧн декабрь 10 луӧ 1948 годӧ

Кыводз

Медбы тӧдны, что морт семьяись быд членлӧн эм аслас достоинство, а сьлӧн ӧткодъ да мырӧддьытӧм правоэз лӧӧ воля, справедливость да лӧнь олан понда основаӧн; медбы тӧдны, что морт правоэз нем туйӧ пунктӧм вайӧтис ни умӧль, кӧда морт увтырлӧ оз сет овны совесть сьӧрти, и что сэтшӧм мирьыс, кытӧн отирыс пондас авйыны да сернитны повтӧг, а овны нуждатӧг, лоас сьӧлӧмсянь керӧм быдӧнныс понда; и

медбы тӧдны, что колӧ керны быдӧс, медбы мортлӧн пра- воэз дозирайтсисӧ законӧн и эз адззиссӧ моггез мортислӧ лӧбтисыны паньыт умӧля видзӧмлӧ да дзескӧтӧмлӧ; и

медбы тӧдны, что пыр колӧ отсавны отиррезлӧ ӧртасьӧмын; и

медбы тӧдны, что Йитӧм Нацияэзлӧн народдэз гижиссӧ вын мортись медыджыт правоэз, выльына лӧбтиссӧ личностьи дон, мужиккезись да инькаэзись ӧтыжда правоэз и кутчисиссӧ эшӧ ӧнжыка отсавны социальной прогресс да вольнӧй олан бурсьӧтӧмын; и

медбы тӧдны, что членнэз-государствоэз кӧсйисиссӧ отсавны Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ ӧтласа уджын, ӧтамӧд коласын морт правоэз сьӧрти бытшӧма да вольнӧя олӧмын; и

медбы тӧдны, что энӧ правоэсӧ да свободаэсӧ позьӧ тырмӧ пыртыны оланас дзир сэк, кӧр быдӧнныс вежӧртӧны нылись ыджыт донсӧ,

ГЕНЕРАЛЬНӧЙ АССАМБЛЕЯ паськыта юӧртӧ энӧ морт правоэзись быдӧс мирись ӧтласа декларациясӧ кыдз задача, кодӧ керны колӧ вынтӧтчыны быд отирлӧ и государстволӧ сийӧн, медбы быд мортис и быд общественной энӧ Декларациясӧ юрын ӧрӧттӧг видзтӧн, просвещениӧ да велӧтчӧм увья вынтӧтчисӧ керны быдӧс, медбы донтины энӧ правоэсӧ да свободаэсӧ, пыртны нийӧ оланӧ национальнӧ да отиррезлӧн ӧтласа прогрессивнӧй праздниккесӧ Чукӧрись членнэз-государствоэзлӧн быд отиррезӧн бытшӧма примитӧмӧн.

1 гижӧт

Быдӧс отирыс чужӧны вольнӧйезӧн да ӧткоддезӧн достоинствоын да правоэзын. Нылӧ сетӧм мывкыд да совесть овны ӧтамӧдныскӧт кыдз воинэзлӧ.

2 гижӧт

Быд мортлӧ бӧрйисьтӧг сетсьӧны быдӧс правоэз да эз, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын, кытшӧм бы эз вӧв раса, кучиклӧн рӧм, пол, кыв, ӧнӧ веритӧм, политической да модик вежӧр, национальной нето социальной нетӧм, имущество да сословие.

Сидз жӧ оз позь торйӧтлыны политической, правовой нето странаӧн международнӧй статус увья, нето сьӧрти, кытӧн олӧ мортис, ась эта территорияыс вольнӧ кинкӧ увтын, аснас оз веськӧтлы нето кыдз-нибудъ мӧднӧж зӧлӧтӧм суверенитетын.

3 гижӧт

Быд мортлӧн эм право овны дзескӧттӧг да вӧрзӧттӧг.

4 гижӧт

Некинӧс оз позь видзны рабствоын нето пӧдан сайын; раб видзӧм да раббезӧн вузасьӧм оз вермӧ вӧвны миян оланьы.

5 гижӧт

Некинӧс оз вермӧ пытайтны, уськӧтны мортмыслыс достоинство умӧль мог нето наказаннӧ пыр.

6 гижӧт

Быд мортлӧн, кытӧн бы ся эз вӧв, эм право лыддыны асьсӧ праволӧн субъектӧн.

7 гижӧт

Мийӧ быдӧнным законс одзын ӧткодьӧсь и ӧтмоза дорйӧмӧсь. Миян быдӧннымлӧн эта Декларация сьӧрти право дорйыны асьнымӧс быдӧс умӧльсянь, кинсянь бы ся эз лок.

8 гижӧт

Быд мортлӧн эм право берты аслыс ӧштӧм правоз, кӧдна сетӧмӧсь сылӧ конституцияӧн нето законӧн, тӧдчана национальнӧй суддзын.

9 гижӧт

Некинӧс оз позь законтӧг арестуйтны, кутны нето вӧтлыны.

10 гижӧт

Быд мортлӧн, кӧр сийӧ винитӧны уголовнӧй статья сьӧрти, право тӧдны справедливӧй независимӧй судын ассис правоз да обязанносттез и эм я мыйкӧ сэтшӧмыс, мед сийӧ винитны.

11 гижӧт

1. Быд морт, кӧр сийӧ винитӧны умӧльынь, вермӧ лыддисыны правӧн сэтчӧдз, кытчӧдз сылысь умӧль керӧмсӧ законнӧ оз мыччав осьта суд, кытӧн мортмыслӧ сетсьӧ быдӧс дорйӧт понда.

2. Некинӧс оз позь судитны мый понда бы эз вӧв, ежели эта коста керӧмась национальнӧй закон нето быдӧс отиррезлӧн право сьӧрти нем умӧльыс эз вӧв. Оз вермы сӧдз жӧ мыжйӧмыс сьӧкытжыкӧн сысса, кӧда вермис лоны сетӧм умӧль керӧмыс коста.

12 гижӧт

Некин оз вермы дзугны мортмыслыс ассис да семейнӧй вӧрзӧтны сылысь оланин, честь да бур ним. Быдыслӧн эм право сайӧвтыны асьсӧ вӧрзӧтлӧммезсянь законӧн.

13 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право вольнӧя ветлӧтны и бӧрйыны аслыс горт кӧть кытишӧм государствоын.

2. Быд морт вермӧ мунны йӧз и аслас странаисы и бертыны аслас странаӧ бӧр.

14 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право дзебсисыны вӧтлӧмсянь мӧдик странаэзын и овны сэтчин.
2. Эта правоыс ӧшӧ сэк, кӧр мортсӧ кошишӧны не политической преступлениӧ понда, а мӧдик умӧлшсь, мыйыс мунӧ паньит Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципезлӧ да моггезлӧ.

15 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право гражданство вылӧ.
2. Некинлись оз вермӧ весись мырддыныны гражданство нето правосӧ вежны сийӧ.

16 гижӧт

1. Мужиккез да инькаэз, кӧдна лыддисыӧны полетнӧйезӧн, вермӧны гӧтрасыны, керны семья, кытишӧ бы нылӧн раса, национальность нето религия эз вӧ Нылӧн эмӧсь ӧткодъ правоэз гӧтрасыны, ӧтлаын овны и торйӧтчыны.
2. Гӧтрасыны позьӧ дзир сэк, кӧр кыкнан мортыс олӧны бы ӧтлаын.
3. Семья – ӧтӧ учӧтик, но дӧна колана торок отирыслӧн, и отирыслӧ да государствоыслӧ колӧ дорйыны сийӧ.

17 гижӧт

1. Быд мортлӧн вермас лоны имущество кызд аслас, сидз и ӧтласа.
2. Некинлись оз позь мырддыныны имуществосӧ астӧгъяс.

18 гижӧт

Быд мортыс вермӧ асмоснас авйыны, совеститчыны да ны енлӧ; эта правоыс сетӧ вежны ассит ен, мӧднеж вежӧртыны олан, ӧтнатлӧ и ӧтлаын мӧдиккезкӧт донтны кӧтъ кытишӧм енӧс да ассиньит арт, велӧтчыны, юрбитны да чулӧтны религиознӧй да ритуальнӧй обряддэз йӧз дырни нето дзир аскӧттят.

19 гижӧт

Быдыс вермӧ артавны асмоснас и кӧтъ кытӧн баитны эта йылись йӧзлӧ; эта правоыс сетӧ мортыслӧ воля овны аслас юрӧн, повтӧг кошишыны, адззыны да новйӧтны омӧн юӧ да ассис арттэз кызд ся только кужӧ и кытишӧм бы границаэз сайын эз вӧв.

20 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право ӧксыны ӧтлаӧ да бытишӧма сёрнитны, а сидзжӧ йитсыны чукӧррезӧ.
2. Некинӧс оз позь вынӧн пыртны кытишӧм-либо чукӧрӧ.

21 гижӧт

1. Быд мортыслӧн эм право веськӧтлыны аслас странаӧн веськыта нето вольнӧя бӧрйӧм йӧз пырйӧт.
2. Быд мортыс вермӧ ӧтмоза керны аслас странаын государственнӧй
3. Отирлӧн воляыс, тиӧктӧмыс – эм юралиссез властьлӧ основа; эта воляыс мыччассьӧ выборрезын, кӧ чулӧтсыӧны быдӧс отирӧн и ӧткодъ бӧрьян право сьӧрти гусьӧна голосуйтӧмӧн нето мӧднӧж, но тожӧ

свободнӧя голосуитӧмӧн.

22 гижӧт

Быд мортлӧн, кызд обществолӧн членлӧн, эм право социальной отсӧт выльӧ, выльына видзны ассис достоинство, свободнӧя зорӧтны личность экономической, социальной да культурӧй сфераззын национальной уджӧн, отиррез коласын ёртасьӧмӧн да быд государстволӧн структура да вермӧм сьӧрти.

23 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право уджавны, свободнӧя бӧрйыны удж, корны уджын бытшӧм да справедливӧй условиез, дорйисыны, медбы уджсис эз чапкӧ.
2. Быд мортлӧн эм право ӧткодъ удж понда ӧткодъ вештӧм выльӧ, кытшӧм-либo дискриминациятӧг.
3. Быд уджалысь мортлӧн эм право бытшӧм да справедливӧй вештӧм выльӧ, медбы ся ачыс и сылӧн гортиссес вермисӧ овны достӧйнӧя, а кӧр ковсяс, адззисӧ мӧдик социальной отсӧт.
4. Быд морт вермӧ аркмӧтны профессиональной чукӧ да пырны эна профессиональной чукӧррезӧ асьсӧ дорйӧм понда.

24 гижӧт

Быд мортлӧн эм право шоччисыны, корны, медбы уджыс дырӧв эз кыссы и кадисъ кадӧ вӧли сетӧм вештана отпуск.

25 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право сэтшӧм олан выльӧ, кӧр тырмис бы сӧян, паськӧм, вӧли бы олан, шогӧттэзисъ веськӧтӧм, колана социальной отсӧт, кӧр ачыс мортыс и сылӧн гортиссес олисӧ бы шогавтӧг да бура, сидзжӧ эм право отсӧт выльӧ, ежели мортыс ӧшитс удж, пондис шогавны, лоис инвалидӧн, кольччис ӧтнас нето сылӧ немӧн лоис овны не ас кузяс.
2. Кага вайӧм да челядъ зорӧтӧм сетӧны право бытшӧм дозирайтӧм да отсӧт выльӧ. Быд челядӧклӧн, кӧдна чужисӧ гижсьӧм ай-мамлӧн нето гижсьытӧг, эм ӧткодъ социальной дорйӧт.

26 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право велӧтчыны. Колӧ керны быдӧс, медбы кӧть начальной да общӧй образованиӧ вӧлисӧ вештисьтӧг. Начальной образованиӧыс быдӧнныс понда лоӧ обязательнойӧн. Технической да профессиональной образованиӧыс сетсьӧ быдлӧ, ӧтмоза сетсьӧ быд мортсылӧн сы вермӧм сьӧрти и высшӧй образованиӧ.
2. Мортсӧ колӧ велӧтны сы понда, медбы бура зоралис сылӧн личность, содис уважениӧ сылӧн правоэз да свободаз дынӧ. Велӧтчӧмыс отсалӧ вежӧртны ӧтамӧдӧс, керӧ мортсӧ небытӧн, отирресӧ ёртасьӧтӧ, отсалӧ йитсьыны раса да енлӧ веритӧм сьӧрти чукӧррезлӧ, а Нациязлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ керны да дорйыны бытшӧм лӧнь олан.
3. Ай-мамлӧн эм приоритет бӧрйыны, кытӧн ны поснит челядӧлӧ велӧтчыны.

27 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право пуктыны пай ӧтласа культурной оланӧ, гажӧтчыны искусствовӧн, зорӧтны научной прогресс да тӧдны сылысь быдӧс бурсӧ.

2. Быд мортлӧн эм право дорйыны ассис моральнӧй да материальнӧй вермӧммез, кӧдна шедтӧмӧсь сын кыдз авторӧн научнӧй, литературнӧй нето художественнӧй уджӧн.

28 гижӧт

Быд мортлӧн эм право социальнӧй да отиррез коласын примитӧм порядок вылӧ, кӧда сърти эта Декларацияын гижӧм правозс да воляс вермасӧ быдсӧн лоны пыртӧмӧсь оланӧ.

29 гижӧт

1. Быд мортис видзӧ кыв отир одзын, кӧда ӧтнас вермӧ сетны сылӧ вольнӧя да бытшӧма зоравны.

2. Быд мортис правозсӧ да волясӧ законыслӧ колӧ джендӧтны дзир сы понда, медбы не ӧштыны правозсӧ да свободазсӧ мӧдиккезлӧ, а демократическӧй йӧз коласас выльына видзсис мораль, вӧли дзугсьытӧм да бур олан.

3. Эна правозс да воляс оланьин некӧр оз вермӧ мунны паньит Нациязлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципезлӧ да моггезлӧ.

30 гижӧт

Нем эта Декларацияын оз вермы лоны вежӧртӧм сӧдз, бытшӧ кытшӧм-либо государстволӧ, йӧз чукӧрлӧ нето торья морттэзлӧ сетӧм право удж вылӧ нето керны мый-либо сэтшӧмӧ, мый бы мырддис правозсӧ да волясӧ, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын.
